

KAUNIKS KOOLI JA KODU ÜMBRUS

Esteetiline kasvatus on lahutamatu osa kommunistlikust kasvatusesest. Iga lapsevanem tahab, et tema laps kasvaks inimeseks, kes on teadlik, mis on tema töös ja loomingu otstarbekohane, lihtne ja ilus. Esteetilise kasvatuses huvides on kaunil ümbrusel suur tähtsus.

Loodus on Roela asulale, seal-sele koolile ja paljude sama kooli õpilaste kodudele küllalt helde. Roelat läbib looduslikult metsastatud kaunis mäeseljak. Koolimaja vahetus läheduses kasvavad männisagarad, mitmed lehtpuud ja -põõsad. Paljude õpilaste kodud on looduslikult nägusa metsatuka ääres või kodude kaunistamiseks on istutatud suured puud.

Kodu kaunistamise esimeseks nõudeks on krundi tarastamine korraliku ja järjekindlalt korrashoitava taraga või piiramine elavtaraga, hekiga. Hooldatud iluaed, muruplatsid, mis on äärestatud madala sireli- ja kibuvitsahekiga, lillepeenrad kõnniteede ääres, istepingid puude ja põõsaste all mugavateks puhkemomentideks on kauni kodu lahutamatud elemendid.

Roela kool asub kahes majas. Mõlemate majade krundid on korralikult tarastatud, osalt istutatud ka hekid. Kooli krundil ja maantee ääres kasvavad suured puud. Spordiväljaku piirdeks on istutatud kuusehekk, majade ümber on korrastatud muru ja lillepeenrad. Kuid asula kaunistamise huvides tuleb saabunud kevadel noortel naturalistidel, kommunistlikel noortel, pioneeridel ja kõigil õpilastel võtta kaalumisele küsimus, kuidas istutada puid lagedate maanteede äärde, milliseid ilupuud ja -põõsaid istutada kultuuriasutuste ja kodude ümber. Puude ja põõsaste valikul tuleb lähtuda mitmesugustest seisukohtadest — sobivusest valitud eesmärgi taotlemisel, olemasolevatest võimalustest ja kasvutingimustest.

Alljärgnevalt vaatleme, millised ilupuud ja -põõsad on sobivad alale rajamiseks, haljasalade ja kodude kaunistamiseks.

Harilik kuusk on sobivaim ilupuu kodude tuulekaitseks põhjapoolsesse külge või hekiks. Kuusk on varjuarmastaja puu, nõuab niiskevõitu-savikat ja liiv-savi maad; teda võib istutada ka suuremate puude varju. Kuusk on aeglase kasvamisega.

Harilik mänd on valgusnõudlik puu, kuid kasvab liivasel maal. Teda on soovitatav istutada üksikpuuna.

Väga ilus dekoratiivpuu on hõbekuusk. Teda on soovitatav istutada üksikult või väikeste gruppidega murualale. Ainuke meie suvihaljas okaspuu on lehis. Kevadel on ta õrnroheline, sügisel kuldkollase värvusega. Lehis on väga valgusnõudlik. Siberi nulg on võrdlemisi varjusalliv. Teda on soovitatav istutada üksikpuuna. Meie ilusamaid lehtpuid on kask. Arukask tuleb istutada kuivematele, sookask aga niiskematele aladele. Pärn on sobiv alleepuu. Mesilastepidajad peavad temast õigustatult hõgu. Pärn lepib üsna keskpärase mullastikuga. Hobukastan vajab niiskevõitu ja sügavat mulda. Kastaniil on toredad suured liitlehed ja kevadel kaunid õisikud nagu valged küünlad. Paplid on kiirekasvulised, sobivad alleepuudeks ja kaitseistandustes. Paplid kasvavad kergesti ka pistikuist, keppidest. Ilusad on veel vahtrad ja pihlakad, põõsaliikidest läätspuud, enelad, sirelid ja viirpuud.

Koolimajade, kultuuriasutuste ning kodude kaunistamine ilupuude ja -põõsastega on noortele suurepäraseks praktiliseks tutvumiseks elava loodusega, leidlikust ja ilutunnet arendavaks tegevuseks.

K. KASK